

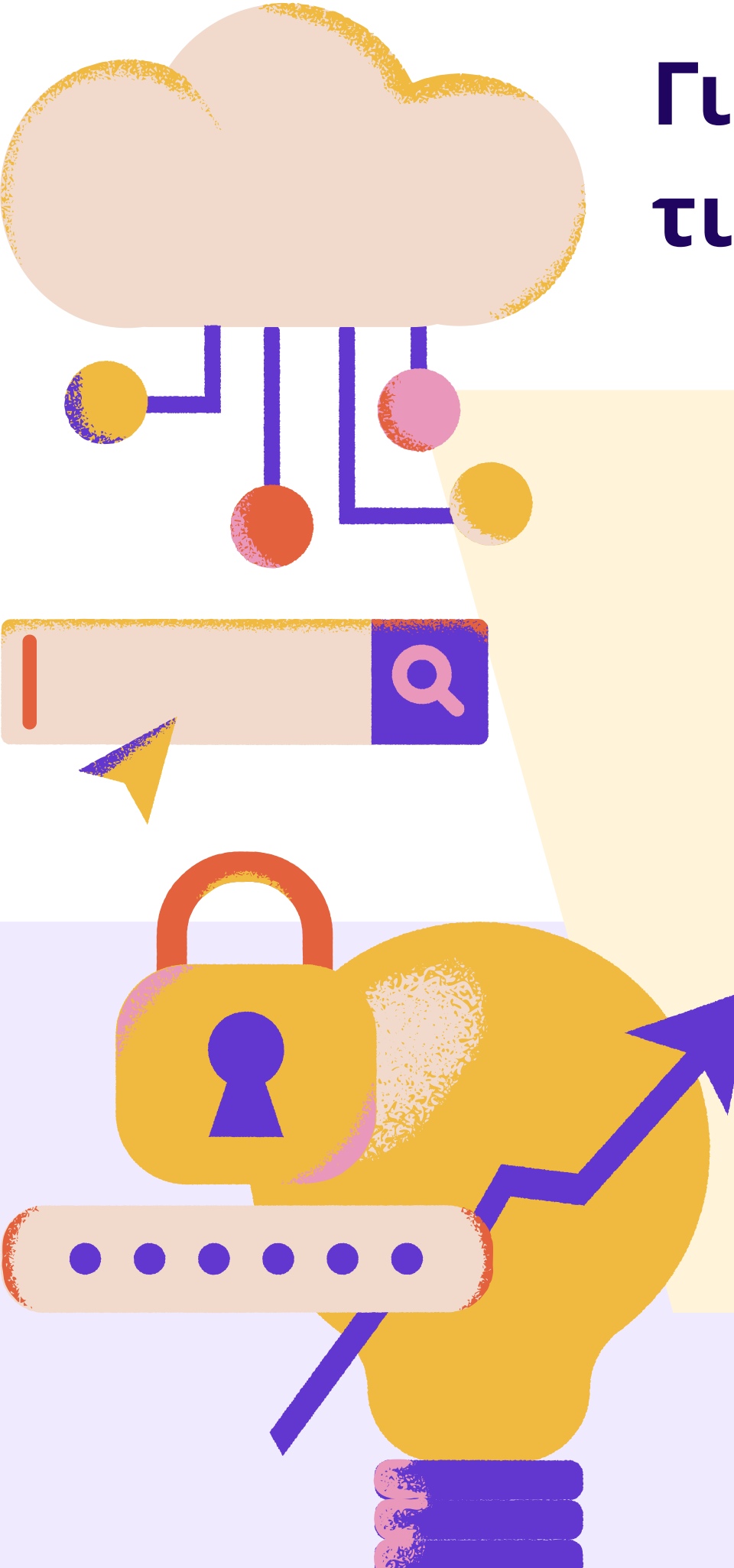
Ξεκλειδώνοντας Ευκαιρίες: Οι Ψηφιακές Δεξιότητες ως Σωσίβιο για τις Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες

Βασισμένο στην έρευνα: «Εξ αποστάσεως Εκπαίδευση και Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες: Ανισότητες και Προκλήσεις κατά την περίοδο COVID-19»

Παρουσίαση:
ΜΟΥΛΑΡΑ ΚΥΡΙΑΚΗ

Δήμος Αιγάλεω -
Δημόσια Εκδήλωση 3/12/2025

Γιατί συζητάμε τώρα για τις ψηφιακές δεξιότητες;

- Η πανδημία COVID-19 επιτάχυνε τον ψηφιακό μετασχηματισμό παγκοσμίως.
- Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση, η τηλεργασία και οι ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες έγιναν καθημερινότητα.
- Πολλές βασικές δραστηριότητες μεταφέρθηκαν διαδικτυακά:
 - εκπαίδευση
 - επικοινωνία
 - δημόσιες υπηρεσίες
 - πρόσβαση στην υγεία
- Αλλά αυτή η ταχεία μετάβαση ανέδειξε βαθιές κοινωνικές και ψηφιακές ανισότητες.

Κεντρικό Ερώτημα: «Είχαν όλοι οι πολίτες ίσες ευκαιρίες συμμετοχής στη νέα ψηφιακή πραγματικότητα;»

Τι εννοούμε με τον όρο «Ψηφιακές Δεξιότητες»;

Οι ψηφιακές δεξιότητες σήμερα ξεπερνούν κατά πολύ τη χρήση μιας συσκευής.

◆ 1. Τεχνικές δεξιότητες

- Χρήση υπολογιστών, tablets, smartphones
- Χειρισμός βασικών εφαρμογών (email, browser, video calls)

◆ 2. Δεξιότητες πλοήγησης & συμμετοχής

- Αναζήτηση πληροφοριών
- Χρήση εκπαιδευτικών πλατφορμών
- Ψηφιακές συναλλαγές (gov.gr, e-banking)

Τι εννοούμε με τον όρο «Ψηφιακές Δεξιότητες»;

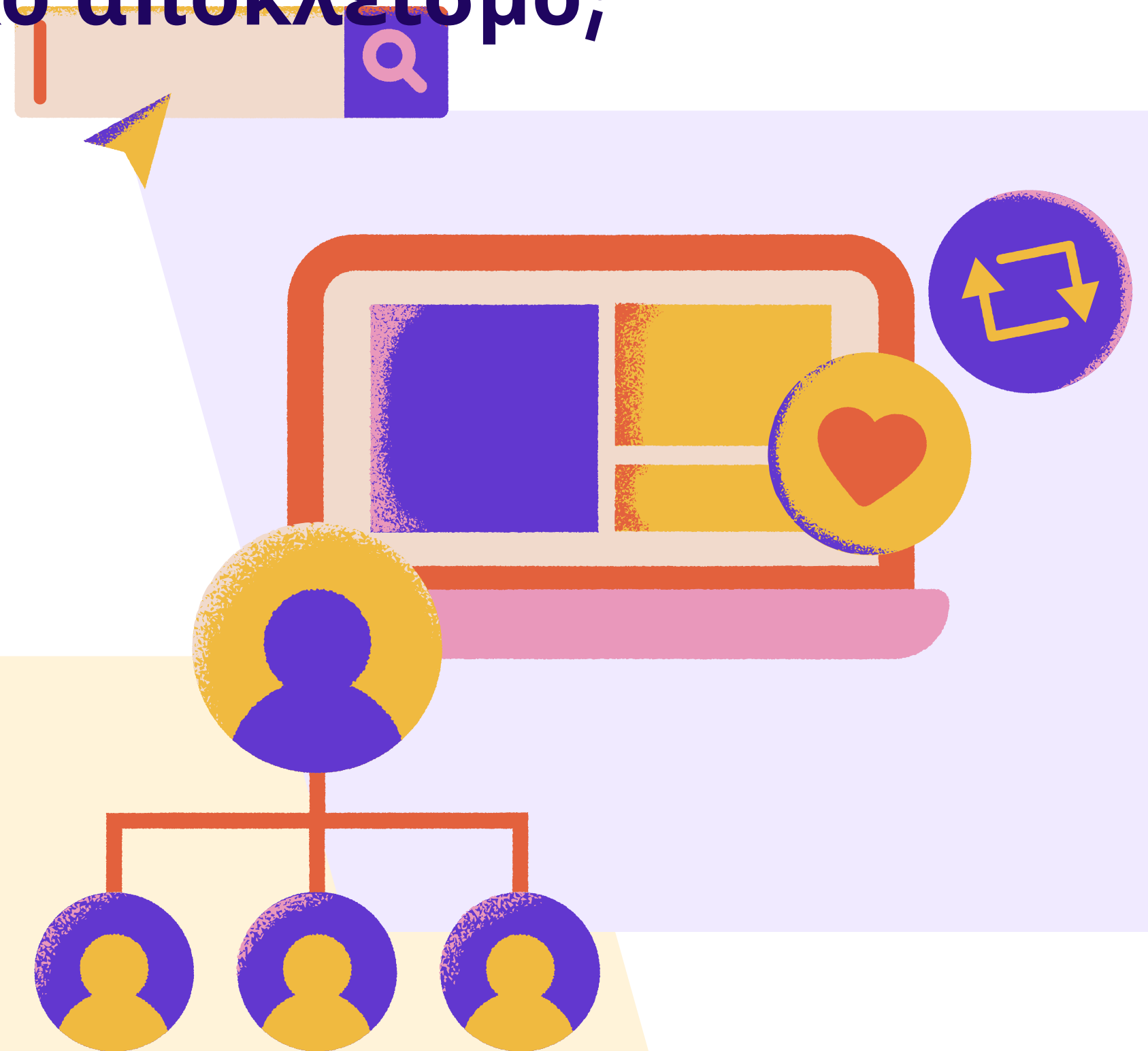
- ◆ 3. Κριτικός ψηφιακός γραμματισμός
 - Διαδικτυακή ασφάλεια
 - Προστασία προσωπικών δεδομένων
 - Αναγνώριση παραπληροφόρησης
- ◆ 4. Ψηφιακές δεξιότητες για κοινωνική συμμετοχή:
 - Πρόσβαση σε εκπαίδευση, εργασία και υπηρεσίες
 - Επικοινωνία και κοινωνική ενσωμάτωση
 - Αυτονομία και ενδυνάμωση

Κεντρικό μήνυμα: Οι ψηφιακές δεξιότητες αποτελούν σύγχρονο κοινωνικό δικαίωμα.

Ποιοι κινδυνεύουν από ψηφιακό αποκλεισμό;

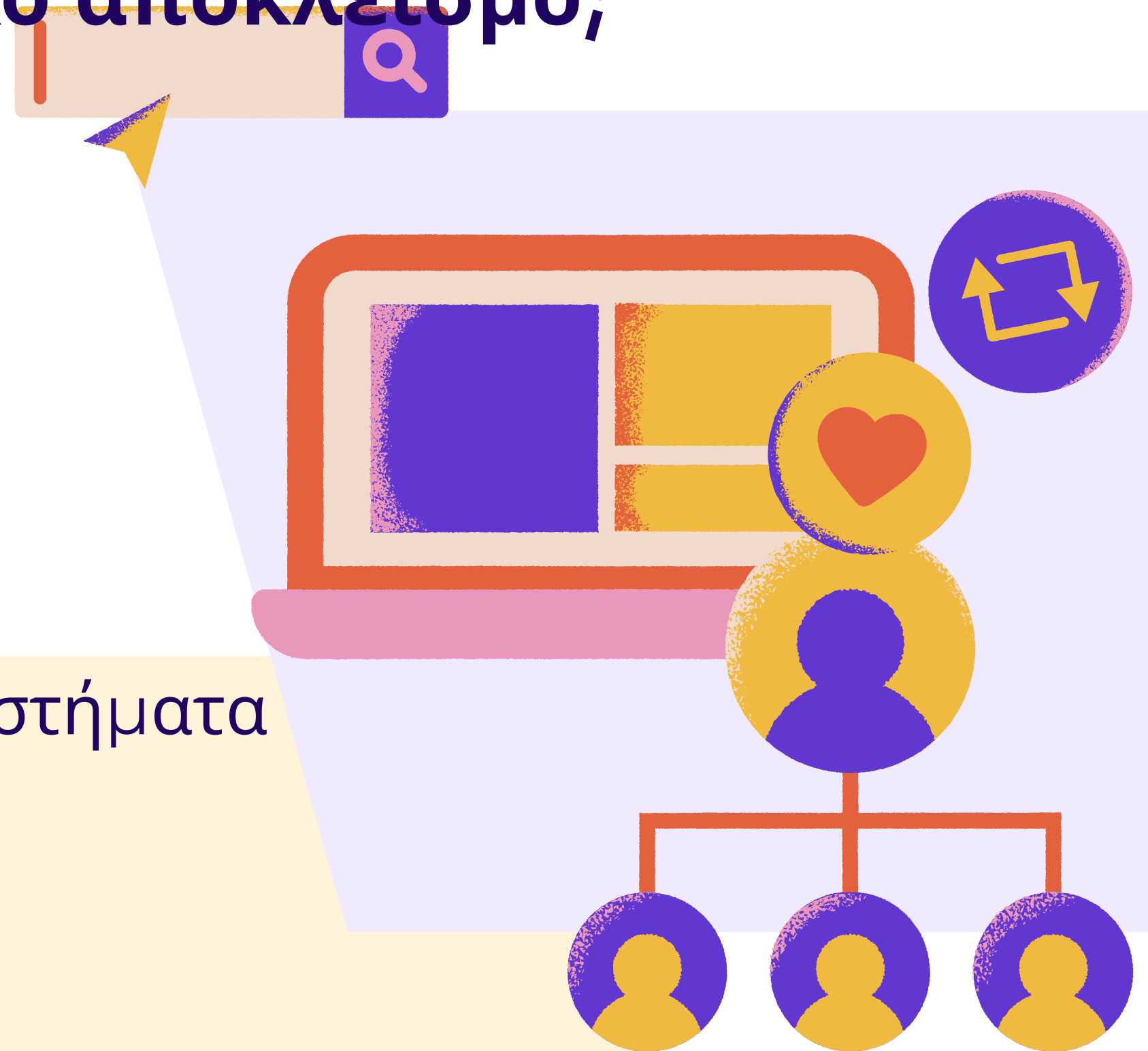
Η έρευνα και τα διεθνή δεδομένα αναδεικνύουν ομάδες που αντιμετωπίζουν αυξημένα εμπόδια:

- ◆ Νοικοκυριά με χαμηλό εισόδημα
 - Έλλειψη συσκευών
 - Κακή ή ακριβή σύνδεση στο διαδίκτυο
- ◆ Μαθητές & νέοι χωρίς υποστήριξη
 - Κοινόχρηστες συσκευές
 - Έλλειψη χώρου μελέτης
 - Γονείς χωρίς ψηφιακές δεξιότητες

Ποιοι κινδυνεύουν από ψηφιακό αποκλεισμό;

- ◆ Ηλικιωμένοι
 - Περιορισμένη εξοικείωση
 - Άγχος ή φόβος λαθών
- ◆ Μετανάστες και πρόσφυγες
 - Γλωσσικά εμπόδια
 - Χαμηλή εμπιστοσύνη στα ψηφιακά συστήματα
 - Δυσκολία χρήσης πλατφόρμων
- ◆ Κοινωνικά ευάλωτοι
 - Άνεργοι
 - Μονογονεϊκές οικογένειες
 - Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο

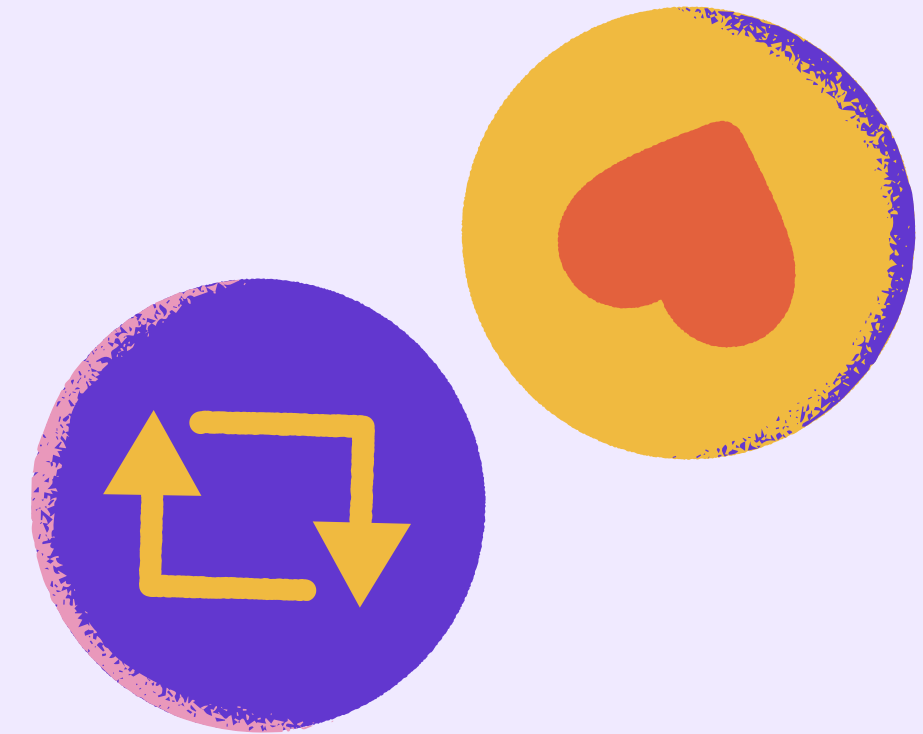

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ:
ΜΟΥΛΑΡΑ ΚΥΡΙΑΚΗ

Στόχος της έρευνας

Η συγκεκριμένη έρευνα εξέτασε πως η εξ αποστάσεως εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της περιόδου COVID-19:

- 🎯 Καταγραφή μορφών ψηφιακού αποκλεισμού
 - Ανασκόπηση επιστημονικών μελετών που εξέτασαν την πρόσβαση, τη συμμετοχή και τα ψηφιακά εμπόδια.
 - Ανάδειξη επαναλαμβανόμενων ανισοτήτων στα ψηφιακά μαθησιακά περιβάλλοντα.
- 🎯 Κατανόηση των μηχανισμών ευαλωτότητας
 - Τι εμποδίζει την ισότιμη συμμετοχή στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση;
 - Πώς οι δομικοί και κοινωνικοί παράγοντες ενισχύουν τον ψηφιακό αποκλεισμό;

- 🎯 Ανάδειξη της επίδρασης της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
 - Πώς ενίσχυσε υφιστάμενες ανισότητες
 - Πώς βίωσαν τη μετάβαση οι ευάλωτες ομάδες

Μεθοδολογία έρευνας

Σχεδιασμός Έρευνας: Ποιοτική Μελέτη

- Η έρευνα ακολούθησε μια ποιοτική, ερμηνευτική προσέγγιση.
- Στόχος: η κατανόηση του πώς και γιατί οι ευάλωτες ομάδες αντιμετωπίζουν εμπόδια στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Πηγή Δεδομένων: Συστηματική Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας

- Αναλύθηκαν 50 επιστημονικές μελέτες
- Επιλέχθηκαν από εθνική και διεθνή έρευνα που πραγματοποιήθηκε κατά την περίοδο της COVID-19.
- Όλες οι μελέτες εξέτασαν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και τον αντίκτυπό της στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Κριτήρια Επιλογής

- Εστίαση σε κοινωνική, οικονομική και ψηφιακή ευαλωτότητα
- Συμπερίληψη εμπειρικών δεδομένων σχετικά με την πρόσβαση, τη συμμετοχή, τις δεξιότητες και τις ανισότητες.
- Μελέτες που αφορούν πολλαπλές ηλικιακές ομάδες (μαθητές, ενήλικες, οικογένειες).

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ:
ΜΟΥΛΑΡΑ ΚΥΡΙΑΚΗ

Μεθοδολογία έρευνας

Ποιοτική Ανάλυση

- Συστηματική ανασκόπηση 50 επιστημονικών μελετών
- Εντοπισμός επαναλαμβανόμενων μοτίβων:
 - εμπόδια πρόσβασης
 - ψηφιακή ανεπάρκεια
 - κοινωνικές και ψυχολογικές επιπτώσεις
 - επιβάρυνση υφιστάμενων ανισοτήτων

Σταθερό εύρημα:

- Διασταυρωτική σύγκριση των ευρημάτων.
- Εντοπισμός ισχυρών κοινών θεμάτων που αναδύονται σε όλες τις μελέτες.
- Συνέπεια στα μοτίβα: κάθε μία από τις μελέτες επιβεβαίωσε τον ψηφιακό αποκλεισμό.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ:
ΜΟΥΛΑΡΑ ΚΥΡΙΑΚΗ

Ευρήματα (1): Εμπόδια Πρόσβασης

Το πρώτο επίπεδο Ψηφιακού Αποκλεισμού: Πρόσβαση
(Ευρήματα συνεπή σε όλες τις 50 μελέτες)

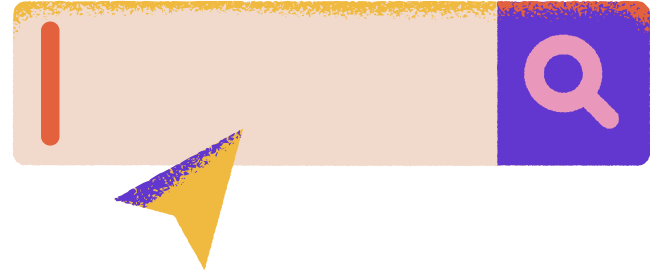
- ◆ Έλλειψη συσκευών
 - Πολλά νοικοκυριά κατείχαν μόνο μία κοινόχρηστη συσκευή.
 - Μεγάλος αριθμός μαθητών χρησιμοποιούσαν μόνο smartphones.
- ◆ Ασταθής ή περιορισμένη σύνδεση διαδικτύου
 - Συχνές διακοπές, χαμηλή ταχύτητα ή πλήρης έλλειψη πρόσβασης.
 - Τα πρόσθετα πακέτα δεδομένων ήταν οικονομικά απρόσιτα για πολλές ευάλωτες οικογένειες.
- ◆ Έλλειψη ήσυχου χώρου μελέτης
 - Δεν υπήρχε ήσυχος ή ιδιωτικός χώρος για παρακολούθηση μαθημάτων.
 - Υπερπληθυσμός στο σπίτι → συνεχείς περισπασμοί και διακοπές.
- ◆ Οικονομική αδυναμία
 - Η αγορά εξοπλισμού δεν ήταν εφικτή για πολλά νοικοκυριά.
 - Η τεχνολογία βρισκόταν χαμηλά στις προτεραιότητες σε σχέση με τις βασικές ανάγκες.

Ευρήματα (2): Περιορισμένες Ψηφιακές Δεξιότητες

Το Δεύτερο Επίπεδο: Περιορισμένες Ψηφιακές Δεξιότητες
(Εύρημα που επιβεβαιώθηκε σε κάθε μελέτη της ανασκόπησης)

- ◆ Χαμηλή εξοικείωση με ψηφιακές πλατφόρμες
 - Δυσκολία χρήσης Zoom, Webex, Moodle και άλλων εργαλείων μάθησης.
 - Προκλήσεις στην οργάνωση και υποβολή ψηφιακών εργασιών.
- ◆ Συνεχής ανάγκη τεχνικής βοήθειας
 - Οι μαθητές βασίζονταν συχνά σε παιδιά, γονείς ή εκπαιδευτικούς για βασικές λειτουργίες.
 - Η έλλειψη δομημένης υποστήριξης δημιουργούσε απογοήτευση και αποστασιοποίηση.
- ◆ Χαμηλή αυτοπεποίθηση, φόβος λαθών
 - Άγχος “μη σπάσω κάτι” ή “κάνω κάτι λάθος”.
 - Περιορισμένη αυτοπεποίθηση για ανεξάρτητη εξερεύνηση ψηφιακών εργαλείων.
- ◆ Έλλειψη παιδαγωγικής καθοδήγησης
 - Οι εκπαιδευτικοί ήταν συχνά ανέτοιμοι να παρέχουν ψηφιακή υποστήριξη.
 - Τα κενά στην ψηφιακή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών ενίσχυσαν τις δυσκολίες των μαθητών.

Ευρήματα (3): Κοινωνικά & Ψυχολογικά Ζητήματα

Πέρα από την Τεχνολογία: Η Κοινωνική Διάσταση του Αποκλεισμού
(Εύρημα που αναφέρεται με συνέπεια σε όλη τη βιβλιογραφία)

- ◆ Απομόνωση και μειωμένη αλληλεπίδραση
 - Ελάχιστη επικοινωνία με εκπαιδευτικούς και συμμαθητές.
 - Πολλοί μαθητές ένιωσαν αποσυνδεδεμένοι από τη μαθησιακή διαδικασία.
- ◆ Ένταση μέσα στην οικογένεια
 - Συγκρούσεις σχετικά με τη χρήση συσκευών και το πρόγραμμα.
 - Οι γονείς ένιωθαν απροετοίμαστοι και αγχωμένοι για την υποστήριξη της διαδικτυακής μάθησης.
- ◆ Διεύρυνση ανισοτήτων
 - Τα ήδη υπάρχοντα κενά διευρύνθηκαν σημαντικά.
 - Οι ευάλωτοι μαθητές έμειναν ακόμη πιο πίσω ακαδημαϊκά και κοινωνικά.
- ◆ Ψυχολογική κόπωση και χαμηλό κίνητρο
 - Συναισθήματα ανεπάρκειας: «Δεν μπορώ να τα καταφέρω».
 - Μείωση συμμετοχής και αυξημένος κίνδυνος εγκατάλειψης.

Οι Ψηφιακές Δεξιότητες ως Μονοπάτι Ένταξης

Γιατί οι Ψηφιακές Δεξιότητες Είναι Κρίσιμες για τις Ευάλωτες Ομάδες
(Ευρήματα που ενισχύονται από τη διασταυρωτική ανάλυση των 50 μελετών)

- ◆ Πρόσβαση σε υπηρεσίες και δικαιώματα
 - Ευκολότερη χρήση ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών και ηλεκτρονικής τεκμηρίωσης.
- ◆ Ενίσχυση απασχολησιμότητας
 - Η αναζήτηση εργασίας, οι αιτήσεις και οι συνεντεύξεις πραγματοποιούνται ολοένα και περισσότερο διαδικτυακά.

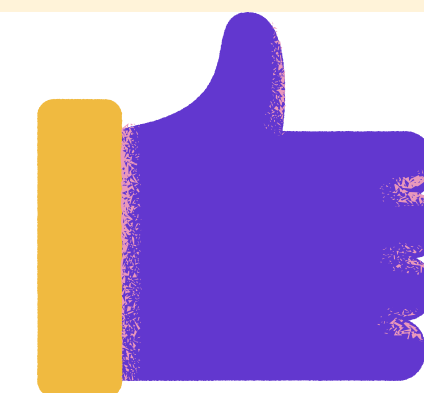

- ◆ Συμμετοχή σε εκπαίδευση και επιμόρφωση
 - Η εξ αποστάσεως μάθηση καταργεί γεωγραφικούς περιορισμούς και διευρύνει την πρόσβαση.
- ◆ Αυτονομία & κοινωνική συμμετοχή
 - Η επικοινωνία, η δικτύωση και η συμμετοχή στην κοινότητα γίνονται πιο προσβάσιμες.

Τι χρειάζονται οι ευάλωτες ομάδες

Προϋποθέσεις για Πραγματική Ψηφιακή Συμπερίληψη
(Απαιτήσεις που εντοπίζονται με συνέπεια σε όλες τις μελέτες)

- ◆ 1. Στοχευμένη ψηφιακή εκπαίδευση
 - Μάθηση βήμα-βήμα, προσβάσιμη γλώσσα, περιεχόμενο φιλικό για αρχάριους.
- ◆ 2. Συνεχή υποστήριξη & καθοδήγηση
 - Τεχνική βοήθεια, καθοδηγούμενη πρακτική, υποστηρικτικοί εκπαιδευτικοί.
- ◆ 3. Πρόσβαση σε συσκευές & σταθερό διαδίκτυο
 - Προσιτός εξοπλισμός και σταθερή συνδεσιμότητα.
 - Τοπικά ψηφιακά κέντρα και χώροι υποστήριξης στην κοινότητα.
- ◆ 4. Ασφαρές και ενθαρρυντικό μαθησιακό περιβάλλον
 - Κατανόηση διαφορετικών ρυθμών μάθησης.
 - Ενίσχυση αυτοπεποίθησης, μείωση του φόβου αποτυχίας.

Προς μια Συμπεριληπτική Ψηφιακή Μετάβαση (Μέρος 1)

Βασισμένο στα δεδομένα από 50 μελέτες, η αποτελεσματική ψηφιακή συμπερίληψη απαιτεί συντονισμένες δράσεις:

- ◆ 1. Ενίσχυση ψηφιακών υποδομών
 - Προσιτές συσκευές και σταθερό διαδίκτυο για τα ευάλωτα νοικοκυριά.
 - Τοπικά ψηφιακά κέντρα για εκπαίδευση και υποστήριξη.
- ◆ 2. Επένδυση στην εκπαίδευση ψηφιακών δεξιοτήτων
 - Προγράμματα φιλικά προς αρχάριους για όλες τις ηλικιακές ομάδες.
 - Εξατομικευμένο εκπαιδευτικό υλικό για άτομα με χαμηλό επίπεδο γραμματισμού και για πολυγλωσσικούς μαθητές.

Προς μια Συμπεριληπτική Ψηφιακή Μετάβαση (Μέρος 2)

Βασισμένο στα δεδομένα από 50 μελέτες, η αποτελεσματική ψηφιακή συμπερίληψη απαιτεί συντονισμένες δράσεις::

- ◆ 3. Υποστήριξη εκπαιδευτικών και οικογενειών
 - Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην ψηφιακή παιδαγωγική.
 - Καθοδήγηση και υλικό υποστήριξης για γονείς που βοηθούν τους μαθητές στο σπίτι.
- ◆ 4. Πολιτικές κοινωνικής ένταξης
 - Στοχευμένη υποστήριξη για οικογένειες με χαμηλό εισόδημα, μετανάστες, πρόσφυγες και ηλικιωμένους.
 - Παρακολούθηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της ψηφιακής συμπερίληψης.

PADRION: Από την Έρευνα στη Δράση (Μέρος 1)

Η ανασκόπηση των 50 μελετών αποκάλυψε συστηματικό ψηφιακό αποκλεισμό που επηρεάζει τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Το PADRION αντιμετωπίζει άμεσα τις βασικές ανάγκες που αναδεικνύει αυτή η τεκμηρίωση.

- ◆ Κάλυψη κενών πρόσβασης

PADRION: Υποστηρίζει τοπικές πρωτοβουλίες που βελτιώνουν την ψηφιακή πρόσβαση και τους πόρους της κοινότητας.

- ◆ Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων

PADRION: Προωθεί την εκπαίδευση, την ανάπτυξη ικανοτήτων και την ανταλλαγή γνώσης μεταξύ περιοχών.

PADRION: Από την Έρευνα στη Δράση (Μέρος 2)

Η ανασκόπηση των 50 μελετών αποκάλυψε συστηματικό ψηφιακό αποκλεισμό που επηρεάζει τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.
Το PADRION αντιμετωπίζει άμεσα τις βασικές ανάγκες που αναδεικνύονται από αυτά τα δεδομένα.

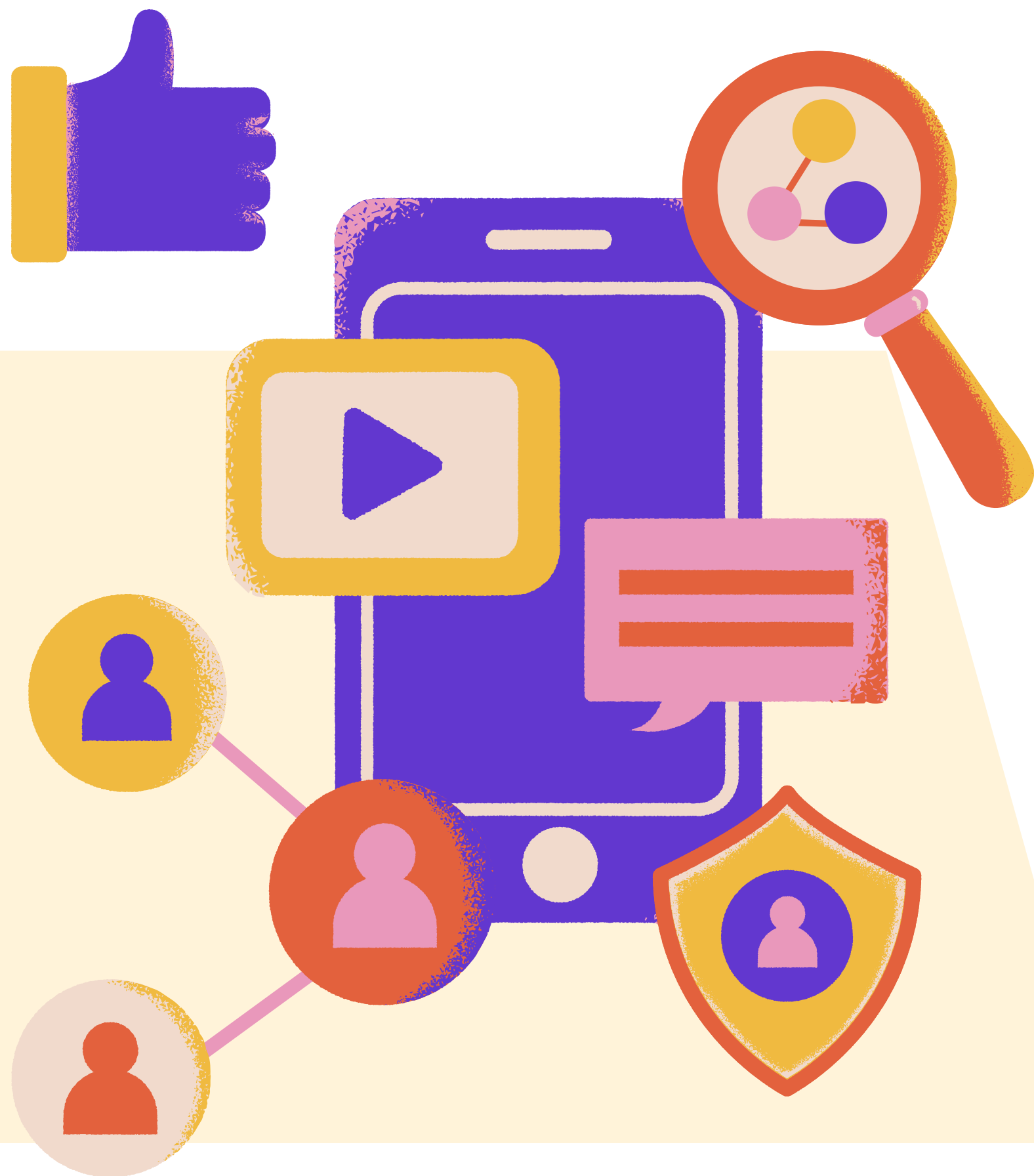
- ◆ Δράσεις κοινωνικής ένταξης

PADRION: Ενθαρρύνει κοινωνικά συμπεριληπτικές δράσεις που ενδυναμώνουν τις ευάλωτες ομάδες.

- ◆ Στήριξη τοπικών κοινοτήτων

PADRION: Προάγει τη διαπεριφερειακή συνεργασία για την ανάπτυξη ανθεκτικών και συμπεριληπτικών κοινοτήτων.

**Σας ευχαριστώ πολύ
για την προσοχή σας.**

**ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ:
ΜΟΥΛΑΡΑ ΚΥΡΙΑΚΗ**